

Publiekssamenvatting jaarverslag OP Oost 2016

Inhouds-
opgave

Doel
programma

Programma-
strategie

Interview over
OP Oost

Subsidie-
regelingen 2016

Interview over
OP Oost

Financiële
voortgang

Inhoudelijke
voortgang

Interview over
OP Oost

Communicatie

Aandachts-
punten

Colofon

Inhoudsopgave

Doelstelling

Productvernieuwing voor concurrentiekracht en werkgelegenheid

3

Programmastrategie

Sturen op samenwerken, innoveren en valoriseren

3

De Groene Eiwitversneller

Via de proeftuin kunnen producenten van groene eiwitproducten de stap naar de markt maken

4

Subsidieregelingen 2016

Palet van regelingen sluit aan op de vraag

5

Polymer Science Park

“Via het Cluster kunststoffen en sensoren een volgende stap in innovatie zetten”

7

2

Financiële voortgang

Aan ruim 300 projecten is bijna €50 miljoen toegekend

8

Inhoudelijke voortgang

Stand van zaken aan de hand van indicatoren

9

COILED

“De EFRO-subsidie heeft ons getriggerd om intensiever samen te werken”

11

Communicatie

De bekendheid van OP Oost bij MKB is toegenomen

12

Aandachtspunten

Het proces na indiening verduidelijken

12

Doel programma

Het Operationeel Programma EFRO 2014-2020 Oost-Nederland (OP Oost) is een gezamenlijk subsidieprogramma van de provincies Overijssel en Gelderland. OP Oost subsidieert slimme en duurzame projecten in deze provincies uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Het doel is de concurrentiepositie van Oost-Nederland te versterken. Hiervoor is een Europees budget van € 100.302.292 beschikbaar. Ook de beide provincies en het Rijk stellen budget beschikbaar om dit doel te realiseren.

De prioriteiten van OP Oost zijn Innovatiestimulering en Stimulering koolstofarme economie. De focus ligt hierbij op aansluiting van het midden- en kleinbedrijf (mkb) op de kennisinfrastructuur (universiteiten en hogescholen) en het stimuleren van valorisatie¹ of productontwikkeling. De doelstelling is om het aantal innovatieve bedrijven dat samenwerkt met andere bedrijven en kennisinstellingen in Oost-Nederland te laten stijgen van 30% in 2010 tot 35% in 2023. Hieruit moet volgen dat het Oost-Nederlandse mkb meer omzet haalt uit nieuwe producten (van 5,5% in 2014 naar

6% in 2023). Productvernieuwing geldt immers als basis voor behoud en vergroting van de concurrentiekracht en dient daarmee de werkgelegenheid in Oost-Nederland.

Oost-Nederland kiest voor het stimuleren van innovatie in de topsectoren Agro & Food, Health en High Tech Systemen & Materialen (HTSM) en verbindingen tussen deze sectoren en ICT, water, creatieve industrie, chemie en maakindustrie.

Om een duurzame, koolstofarme economie te stimuleren, richt Oost-Nederland zich op de ontwikkeling van nieuwe toepassingsgerichte technieken en procesveranderingen. Daarbij gaat het om minder CO₂-uitstoot,

hergebruik van energie en efficiënter gebruik van energiebronnen. De focus ligt op de sector energie & milieutechnologie (EMT) inclusief biobased economy en verbindingen met de drie bovengenoemde topsectoren. In 2023 moet 16% van de verbruikte energie in Gelderland en Overijssel uit hernieuwbare bronnen komen; in 2012 was dat 5,9%.

De Managementautoriteit (provincie Gelderland) beheert het programma. Jaarlijks brengt zij verslag uit over de voortgang en stelt daarbij ook een publiekssamenvatting op. Dit document is de publiekssamenvatting van het jaarverslag van OP Oost over uitvoeringsjaar 2016.

Programmastrategie

In de programmastrategie is het doel vertaald in verschillende subsidieregelingen, met elk eigen kaders, zodat duidelijk is wie, waarvoor en wanneer subsidie aan kan vragen. Deze indeling zorgt ervoor dat het programma een juiste mix van soorten projecten en aanvragers bedient.

Passend bij het programmadoel om de concurrentiepositie van Oost-Nederland te verbeteren richt de strategie zich op twee speerpunten:

- stimuleren van het mkb om meer innovatiegerichte samenwerkingstrajecten te starten;
- vergroten van de omzet van bedrijven uit nieuwe producten.

Het eerste speerpunt is gericht op het

vergroten van de samenwerking tussen bedrijven en/of kennisinstellingen. Deze samenwerking geldt in de meeste regelingen als voorwaarde. De Cluster- en netwerkregeling is bedoeld om bedrijven te verbinden en te activeren om samen projecten in te dienen. In de proeftuinen voeren ontwikkelaars en eindgebruikers samen (grootschalige) praktijktesten van nieuwe producten uit.

Het tweede speerpunt richt zich op innovatie en valorisatie. Binnen de prioriteit Koolstofarme economie is de inzet om meer energie uit hernieuwbare bronnen op te wekken. Voor innovatie zijn regelingen opgesteld waardoor het mkb passende (technische) kennis kan

inkopen of ontwikkelen. Bij de projecten die al verder in het innovatieproces zitten, geldt de kans op marktintroductie als een belangrijk toewijzingscriterium.

Het Comité van Toezicht stelt de strategie over de inzet van de middelen binnen het programma vast en stelt die waar nodig bij. De voornaamste uitdaging in 2016 was meer aanvragen te krijgen voor de prioriteit Koolstofarme economie. Daarom is het subsidiepercentage voor de tweede openstelling Grote R&D samenwerkingsprojecten eenmalig verhoogd tot het maximale percentage dat de staatssteunregelgeving toestaat. Verder is het subsidieplafond voor deze openstelling verhoogd met de niet-benutte middelen van eerdere openstellingen. Op basis van ervaringen in 2015 werd de verdeling van middelen voor de Proeftuinregeling en de Cluster- en netwerkregeling

het hele jaar opengesteld en werd de tendersystematiek hierbij vervangen door de behandeling van de aanvragen op volgorde van binnenkomst (first come, first serve).

De deskundigencommissie toetste de ingediende aanvragen op criteria, zoals kwaliteit, mate van innovatie en businesscase. Deze commissie is zo samengesteld, dat ze over voldoende kennis beschikt over het mkb, ondernemerschap (businesscase) en de sectoren waar het programma zich op richt. Oost NV is voor aanvragers te benaderen voor intake en begeleiding. In 2016 heeft de deskundigencommissie haar werkzaamheden tussentijds geëvalueerd. Dit met als doel alert te blijven op de kwaliteit van de beoordelingen en het uiteindelijke advies. Ook is er een betere uitleg van de werkwijze van de commissie en de criteria op de website van OP Oost gezet.

1. Valorisatie is het proces dat kennis omzet naar commercieel haalbare producten, processen of diensten

Jeroen Willemsen en Remko Vogelenzang van De Groene Eiwitversneller:

“Via de proeftuin kunnen producenten van groene eiwitproducten de stap naar de markt maken”

Veel mkb-bedrijven die plantaardige ofwel ‘groene’ eiwitproducten ontwikkelen, lopen in de fase voor de marktintroductie vertraging op omdat ze geen betaalbare mogelijkheid hebben om hun productie op te schalen en te testen. Mede door EFRO-subsidie voor de proeftuin De Groene Eiwitversneller kregen ze die faciliteit wel. Een interview met Jeroen Willemsen en Remko Vogelenzang.

“Anders dan grote voedingsmiddelenfabrikanten hebben mkb-bedrijven die groene eiwitproducten ontwikkelen, geen geld om hun productie op te schalen of bij een commercieel bureau te laten testen.

Remko Vogelenzang

Zo krijgen ze geen betrouwbare informatie over schaalbaarheid van productie, kwaliteit, kostprijs en voedselveiligheid. En juist die informatie is essentieel voor een businesscase en voor potentiële afnemers.” Aldus Jeroen Willemsen, eigenaar van het bedrijf Food for Impact en groot pleitbezorger van de groene eiwittransitie.

Hij zocht daarom naar een testfaciliteit en vond die bij voedselproducent Bobeldijk uit Deventer die bezig was om deels over te schakelen naar vegaproducten. Eigenaar Remko Vogelenzang: “Via de Proeftuinregeling konden we een deel van onze productie-locatie zo inrichten dat we hoeveelheden van vijfhonderd kilo konden maken. En juist die opschaling is belangrijk. De meeste bedrijven kunnen zelf wel vijftig kilo produceren, maar

dat is te weinig voor een betrouwbare berekening van de kostprijs.”

Vegaan

Naast Food for Impact en Bobeldijk bestaat het consortium achter De Groene Eiwitversneller uit algenproducent Duplaco, ABC-Kroos, Ruitenbergh voor de bindmiddelen en Labelij Foods dat de producten op smaak brengt. Samen ontwikkelde en testte het consortium in de afgelopen twee jaar tien nieuwe producten waarvan het bindmiddel ook voor honderd procent plantaardig is, waardoor ze ook het label ‘vegaan’ mogen dragen. Voorbeelden daarvan zijn burgers, schnitzels en balletjes gemaakt van quinoa, algen en kikkererwten, maar ook een instantsoep op basis van algen. “Acht producten zijn nu klaar voor de verkoop”, vertelt Vogelenzang. “Bij twee zijn we nog bezig met de laatste loodjes.”

Niet alleen door het aantal marktrijpe producten is de Groene Eiwitversneller een succes, vindt Vogelenzang.

“Je brengt een aantal deel-expertises bij elkaar en ontwikkelt samen nieuwe producten. We hadden een bedrag gereserveerd om extra kennis in te kopen. Doordat we elkaar en elkaars expertise beter leerden kennen, bleek dat niet nodig.”

Jeroen Willemsen
De Groene Eiwitversneller

Jeroen Willemsen

De proeftuin heeft ook voor meer werkgelegenheid gezorgd: “Vier van de vijf partners hebben nieuwe mensen aangenomen. Zelf heb ik zes vacatures op de lijn van vegaproducten.” De manier van samenwerken ziet Willemsen eveneens als een succes: “Je brengt een aantal deelexpertises bij elkaar en ontwikkelt samen nieuwe producten. We hadden een bedrag gereserveerd om extra kennis in te kopen. Doordat we elkaar en elkaars expertise beter leerden kennen, bleek dat niet nodig.”

Nieuwe producten

Medio 2017 eindigt het EFRO-project, maar De Groene Eiwitversneller blijft bestaan en ook het principe van de proeftuin blijft gehandhaafd, zegt Willemsen: “Er zit al een aantal nieuwe producten in de pijplijn, onder meer op basis van de veldboon. Een aantal boeren uit Oost-Nederland wil deze eiwitrijke peulvrucht toepassen in voedselproducten, maar heeft nog geen goed perspectief voor de verwerking ervan in groene eiwitproducten. Dat perspectief gaan we in De Groene Eiwitversneller ontwikkelen.”

Subsidieregelingen 2016

De bijgestelde programmastrategie resulteerde voor 2016 in de openstelling van vijf regelingen met een budget van € 62.180.000. Dit bedrag bestaat uit middelen van zowel EFRO als de provincies en het Rijk. Veruit het grootste bedrag werd gereserveerd voor de regeling Grote R&D-samenwerkingsprojecten, die in 2016 twee keer is opengesteld². Voor deze openstellingen en ook voor R&D-samenwerkingsprojecten hanteerde OP Oost de tendersystematiek. De overige drie regelingen waren doorlopend opengesteld, waarbij aanvragen op volgorde van binnenkomst werden behandeld. Deze regelingen sloten op 28 februari 2017, waardoor op de peildatum voor dit jaarverslag (31 december 2016) nog niet alle aanvragen waren ingediend en beoordeeld. Ook van andere

regelingen was op de peildatum nog een aantal aanvragen in behandeling.

Tabel 1 toont per regeling het beschikbare budget (subsidieplafond) in 2016 en de ingediende en verleende subsidiebedragen op 31 december 2016. De kolom 'verwacht' laat zien hoeveel subsidie OP Oost op basis van de aanvragen in 2016 totaal verwacht te verlenen.

Tabel 2 laat per regeling het aantal ingediende subsidieaanvragen per 31 december 2016 zien, uitgesplitst naar verleend, in behandeling en vervallen. De status 'in behandeling' betekent dat de subsidieaanvraag is ontvangen en er nog geen beschikking is verzonden. 'Verleend' wil zeggen dat een project een positieve

Duplaco (Hengelo, Overijssel) produceert verse algen onder gecontroleerde condities – foto Marnix Klooster

Tabel 1: (verwachte) verleningen per opengestelde regeling in 2016

Subsidieregelingen 2016	Plafond	Ingediend	Verleend	Verwacht
2016-3.1 R&D projecten	€ 2.000.000,00	€ 3.057.020,87	€ 1.660.244,25	€ 1.777.000,00
2016-3.2 R&D samenwerkingsprojecten	€ 6.600.000,00	€ 3.406.678,87	€ 1.217.174,62	€ 1.732.000,00
2016-3.3 Grote R&D samenwerkingsprojecten *	€ 14.850.000,00	€ 13.859.482,02	€ 10.121.067,52	€ 10.121.067,52
2016-3.3B Grote R&D samenwerkingsprojecten *	€ 26.400.000,00	€ 48.744.438,90	€ –	€ 18.414.000,00
2016-3.4 Stimuleren proeftuinen *	€ 4.690.000,00	€ 3.658.975,44	€ 1.542.112,35	€ 1.919.000,00
2016-3.5 Cluster- en netwerkregeling	€ 7.640.000,00	€ 4.041.759,60	€ 2.486.648,65	€ 2.486.648,65
Totaal	€ 62.180.000,00	€ 76.768.355,70	€ 17.027.247,39	€ 36.449.716,17

* Regelingen waarvoor een afzonderlijk plafond voor de Rijksbijdrage is gepubliceerd

De regelingen voldoen aan de vraag uit de regio. Ook het openstellen van een breed palet aan regelingen sluit aan op de behoeften, want op elke regeling zijn vele aanvragen ontvangen. Voor de regeling R&D-projecten zijn de meeste aanvragen ingediend. Daarnaast werden voor de regeling Grote R&D-samenwerkingsprojecten de hoogste bedragen aangevraagd.

2. In de tabellen aangeduid als subsidiereregeling 2016-3.3 en 2016-3.3B.

De bijgestelde programmastrategie resulteerde voor 2016 in de openstelling van vijf regelingen met een budget van € 62.180.000. Dit bedrag bestaat uit middelen van zowel EFRO als de provincies en het Rijk.

subsidiebeschikking heeft ontvangen. De status 'vervallen' wordt gehanteerd bij afwijzingsgronden zoals plafondoverschrijding, inhoudelijke afwijzing, of een niet-complete aanvraag. Daarnaast krijgen ook ingetrokken aanvragen deze status.

De tabellen 1 en 2 samen geven een goed beeld van de regelingen uit 2016. In dit jaar zijn binnen deze regelingen 188

aanvragen ingediend voor een bedrag van € 76.768.356. In totaal betekent dit een overtekening van bijna € 14,6 miljoen van het subsidieplafond, waaruit blijkt dat de regelingen voldoen aan de vraag uit de regio. Ook het openstellen van een breed palet aan regelingen sluit aan op de behoeften, want op elke regeling zijn vele aanvragen ontvangen. Voor de regeling R&D-projecten zijn de meeste aanvragen ingediend. Daarnaast werden voor de regeling Grote R&D-samenwerkingsprojecten de hoogste bedragen aangevraagd. De tweede openstelling hiervan resulteerde in een overschrijding van het subsidieplafond van ruim € 22 miljoen. Bij de overige regelingen was de vraag wel redelijk in verhouding met het subsidieplafond.

Op 31 december 2016 waren 72 aanvragen toegekend voor een bedrag van € 17.027.247.

Ruitenberg Ingredients (Twello, Gelderland) schaalde een techniek op voor de productie van een nieuwe plantaardige, eiwitrijke vezel – foto Marnix Klooster

Dit bedrag is toegekend aan mkb'ers, maar ook aan kennisinstellingen en groot-

bedrijven. Het verwachte te verlenen subsidiebedrag over alle aanvragen die vallen onder de openstellingen en regelingen van 2016 is ruim het dubbele, namelijk € 36.449.716. Dit verschil is vooral het gevolg van de afwikkeling van de tweede openstelling van Grote R&D-samenwerkingsprojecten. Deze openstelling eindigde pas op 15 november 2016.

Het aantal aanvragen dat in 2016 niet in behandeling kon worden genomen (40 op 188 aanvragen) omdat ze niet compleet of niet-ontvankelijk waren, is flink lager dan in 2015 (164 op 504 aanvragen). Dit lijkt het gevolg van betere voorlichting op dit vlak en een leereffect bij de aanvragers.

Tabel 2: aantal aanvragen per opengestelde regeling in 2016, uitgesplitst naar behandelstatus

Subsidieregelingen 2016	Ingediend	Verleend	In behandeling	Vervallen
2016-3.1 R&D projecten	85	44	10	31
2016-3.2 R&D samenwerkingsprojecten	28	7	18	3
2016-3.3 Grote R&D samenwerkingsprojecten	17	12	0	5
2016-3.3B Grote R&D samenwerkingsprojecten	40	0	40	0
2016-3.4 Stimuleren proeftuinen	8	3	4	1
2016-3.5 Cluster- en netwerkregeling	10	6	4	0
Totaal	188	72	76	40

Martine Bonnema, Polymer Science Park:

“Via het Cluster kunststoffen en sensoren kunnen mkb-ondernemers een volgende stap in hun innovatieproces zetten”

Slimme bierkratjes die registreren waar ze opgeslagen hebben gestaan. Of straatkolken die data verzamelen zodat ze gericht geleegd kunnen worden. Het zijn maar een paar voorbeelden van innovaties die mogelijk zijn door cross-overs tussen de kunststofmaakindustrie en bedrijven uit de smart industry. Via het Cluster kunststoffen en sensoren wil een samenwerkingsverband onder leiding van het Polymer Science Park (PSP) die samenwerking in Oost-Nederland aanjagen. De subsidie voor het project komt uit de Cluster- en netwerkregeling. Deze is bedoeld is om bedrijven binnen en tussen sectoren te verbinden en te stimuleren om samen projectaanvragen in te dienen.

“Via bijeenkomsten, demoprojecten en het uitwerken van businesscases, willen we onze leden een volgende stap in hun innovatieproces laten zetten.”

Martine Bonnema, Polymer Science Park

“Als ik onze leden vraag hoe hun business over tien jaar uitziet, zeggen de meesten dat hun producten meer waarde hebben

omdat ze uitgerust zijn met sensoren en verbonden met intelligente software. Ze zien deze innovaties ook als een mogelijkheid om te groeien. Tegelijkertijd nemen ze niet echt de tijd om eraan te werken. Ze moeten nú productie draaien.” Aldus Martine Bonnema, projectleider van het Polymer Science Park (PSP) in Zwolle. In dit open innovatiecentrum kunnen PSP-leden – veelal mkb-ondernemers uit de kunststofmaakindustrie – terecht met vragen over onder meer productinnovatie en verwerkingstechnieken.

Cross-overs

Via het project Cluster kunststoffen en sensoren wil het PSP de weg banen voor allerlei cross-overs tussen zijn leden en bedrijven uit de smart industry, zoals producenten van robotica of sensoren. Om die reden maakt FME, de ondernemersorganisatie voor de technologische industrie, deel uit van het samenwerkingsverband. Tot de projectpartners horen ook drie Oost-Nederlandse kennisinstellingen: Universiteit Twente, hogeschool Windesheim en Food & Bio-based Research uit Wageningen. Zij leveren de benodigde extra kennis.

Volgende stap

Matchmaking hoort tot onze taken, zegt Bonnema, maar met subsidie uit de Cluster- en netwerkregeling van OP Oost kunnen we de zaken drie jaar lang structureel aanpakken. “Via bijeenkomsten, demoprojecten en het uitwerken van businesscases, willen we onze leden een volgende stap in hun innovatieproces laten zetten. Dat kan leiden tot een concreet product, maar voor ons is het even belangrijk dat de ondernemers geïnspireerd raken, zelf aan het denken slaan en dan de wegen kennen om die innovatie te verwezenlijken.”

Dave de Jong, productiemanager van ProReva:

Innovatieve aanmeetmethode biedt nieuwe kansen

“Als je net als ProReva geen eigen R&D-afdeling hebt, is de samenwerking met het Polymer Science Park een uitkomst. Zij kunnen contacten voor ons leggen en hebben de juiste ingangen om nieuwe productiemethodes te ontwikkelen op basis van digitale

hulpmiddelen”, zegt Dave de Jong, productiemanager van ProReva. Dit bedrijf met tien vestigingen in Oost- en Midden-Nederland produceert orthopedische hulpmiddelen, zoals kunstbenen- en armen, spalken en braces. “Samen met het Polymer Science

Park werken we een nieuwe methode van aanmeten uit. Het idee ervoor leeft al een tijdje binnen ProReva. Gezien de kansen die deze methode biedt, kan en wil ik er verder niets meer over zeggen. Als het lukt, zal het ProReva enorm helpen.”

Martine Bonnema, Polymer Science Park (links) en Dave de Jong, productiemanager van ProReva (rechts)

Inhoudsopgave

Doel programma

Programmastrategie

Interview over OP Oost

Subsidie-regelingen 2016

Interview over OP Oost

Financiële voortgang

Inhoudelijke voortgang

Interview over OP Oost

Communicatie

Aandachtspunten

Colofon

Financiële voortgang programma

Tot en met 2015 is een bedrag van € 7.592.522 aan subsidie toegekend aan 185 projecten. Daarnaast ontvingen begin 2016 59 projecten subsidie op basis van regelingen van 2015. In tabel 3 staan per regeling de aantallen en beschikte subsidie van deze projecten. Dit betreft een bedrag van € 25.088.200. Hiermee is op basis van de regelingen in 2015 aan 244 projecten subsidie verleend voor een bedrag van € 32.680.722.

In 2016 besloten acht aanvragers om hun subsidieaanvraag uit 2015 in te trekken. Het betroffen relatief kleine projecten, die door diverse oorzaken hun voorziene activiteiten niet meer uit zouden voeren.

Door de intrekkingen is hun aanspraak op subsidie vervallen en is het totaal toegekende subsidiebedrag gedaald met € 210.999.

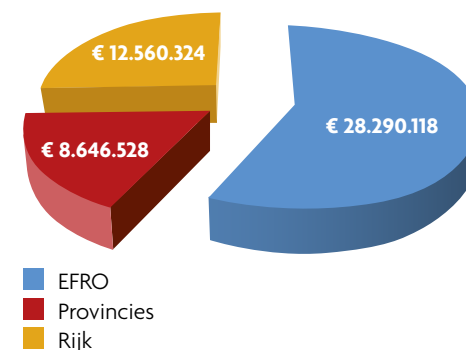
Samen met de toekenningen op basis van de subsidieregelingen in 2016 betekent dit dat eind 2016 aan 308 projecten subsidie is toegekend voor een bedrag van € 49.496.970, zoals is weergegeven in tabel 4. De grootste voortgang, zowel in aantallen als in verleende subsidie, wordt geboekt in de prioriteit Innovatiestimulering.

Figuur 1 toont de uitsplitsing van dit bedrag per financier. Dit subsidiebedrag

bestaat voor het grootste deel (ruim 57%) uit EFRO-middelen. De bijdragen vanuit de provincies en de Rijkscofinanciering zijn redelijk gelijkmatig verdeeld.

Tijdens de uitvoering van de projecten wordt de voortgang gevolgd. Via voortgangsrapportages en bij de eindafrekening maken de subsidieaanvragers de kosten voor hun project inzichtelijk. De Managementautoriteit beoordeelt deze kosten. Over kosten die voldoen aan de voorwaarden, wordt via het subsidiepercentage het uit te keren bedrag berekend en uitbetaald. In totaal hebben de projecten tot eind 2016 voor € 19.899.152 aan gerealiseerde kosten ingediend. Negentig projecten zijn

Figuur 1:
verdeling toekenning subsidie naar financier

al vastgesteld. Dit zijn vooral relatief kleine projecten gericht op haalbaarheidsonderzoeken.

Tabel 3: verleende subsidie in 2016 o.b.v. regelingen uit 2015

Subsidieregelingen 2015 (in 2016 verleend)	Aantal	Verleend
Voucherregeling	0	€ -
Haalbaarheid en innovatieadvies	4	€ 144.280,00
Innovatie samenwerking	19	€ 2.614.681,45
Stimulering innovatie	9	€ 2.688.706,82
Stimulering grote innovatie	14	€ 14.578.033,05
Stimuleren proeftuinen	6	€ 2.235.404,01
Cluster & netwerkregeling	7	€ 2.827.094,50
Totaal	59	€ 25.088.199,83

Tabel 4: cumulatieve toekenningen per prioriteit

Toekenningen	1) Innovatiestimulering		2) Koolstofarme economie		Totaal	
	Aantal	Verleend	Aantal	Verleend	Aantal	Verleend
T/m 2015 (zie jaarverslag 2014-2015)	143	€ 6.396.444,52	42	€ 1.196.077,36	185	€ 7.592.521,88
Wijzigingen	-6	€ -190.999,22	-2	€ -20.000,00	-8	€ -210.999,22
Verleend 2016 o.b.v. regelingen 2015	48	€ 21.668.847,07	11	€ 3.419.352,76	59	€ 25.088.199,83
Verleend 2016	58	€ 11.754.701,86	14	€ 5.272.545,53	72	€ 17.027.247,39
Cumulatief ultimo 2016	243	€ 39.628.994,23	65	€ 9.867.975,65	308	€ 49.496.969,88

Inhoudelijke voortgang programma

De inhoudelijke voortgang van het programma wordt gemeten aan de hand van indicatoren. Hiervoor zijn streefwaarden bepaald, die aan het einde van het programma in 2023 moeten zijn behaald. Voor sommige indicatoren gelden tussentijdse doelstellingen (mijlpalen), voor het eerst in 2018. Als deze doelstellingen niet worden behaald, kan de Europese Commissie (een deel van) het programmabudget inhouden. Bij de selectie van projecten wordt daarom ook gestuurd op hun bijdrage aan deze indicatoren. De voortgang op deze indicatoren is goed, alleen de mijlpaal gericht op het tijdig certificeren van kosten bij de Europese Commissie behoeft nog aandacht.

De Managementautoriteit overlegt nog met de Europese Commissie over bijstelling van de streefwaarden. In sommige gevallen zijn de gehanteerde uitgangspunten niet juist gebleken en kunnen de streefwaarden bijvoorbeeld ambitieuzer worden neergezet.

De grafieken 1 en 2 laten de voortgang voor de prioriteiten Innovatiestimulering en Koolstofarme economie zien. Per indicator zijn de toegekende en gerealiseerde waarden procentueel ten opzichte van de streefwaarde weergegeven. Bij de meeste indicatoren wordt de realisatie pas meegeteld als het project is afgerond.

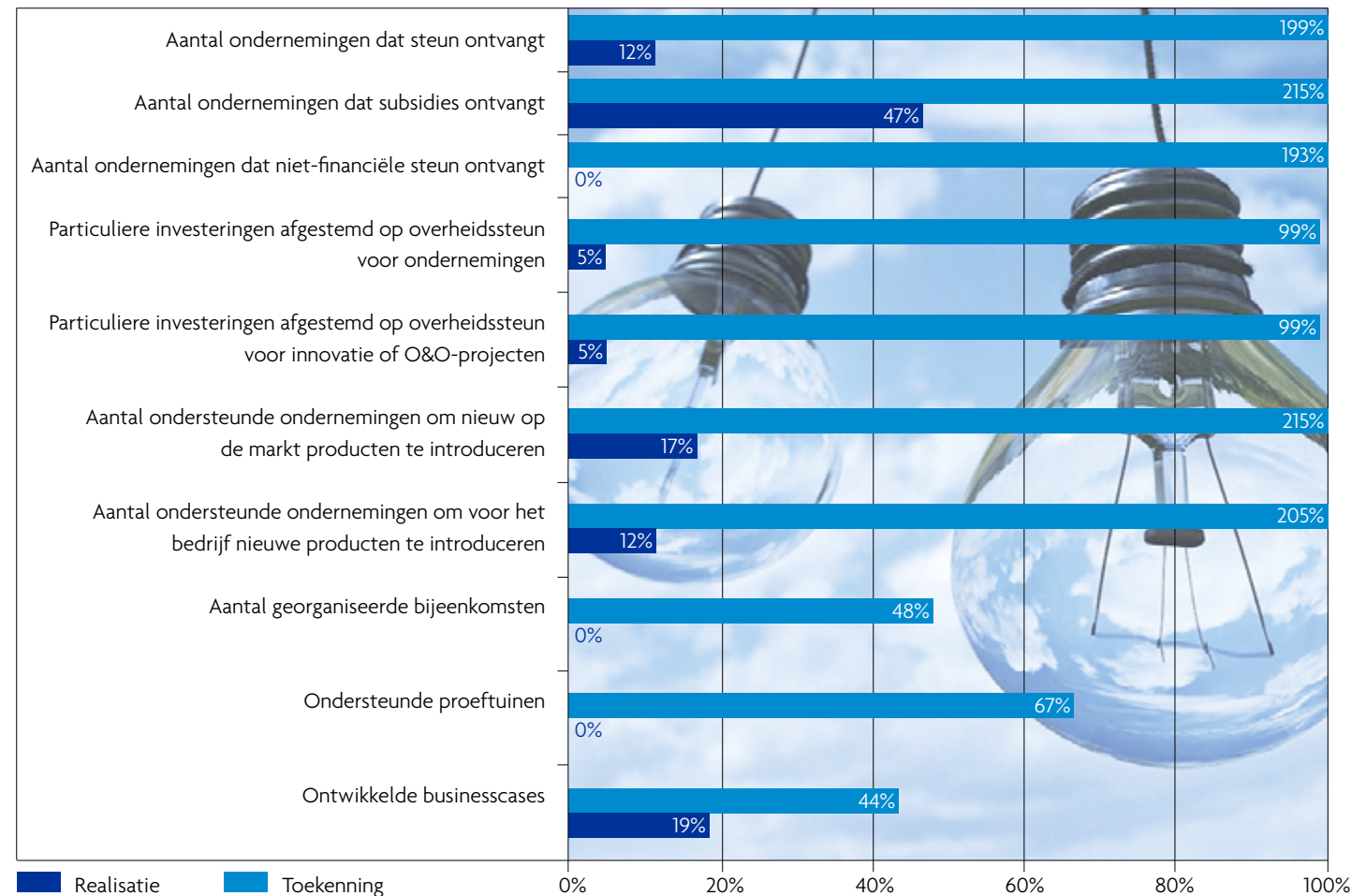
Bij de prioriteit Innovatiestimulering valt op dat op basis van de toekenningen de

meeste streefwaarden al worden gehaald, waarvan een viertal zelfs het dubbele aantal als voorzien. Alleen de indicatoren gericht op georganiseerde bijeenkomsten, proeftuinen en ontwikkelde businesscases

hebben hun streefwaarde nog niet bereikt, maar liggen wel op schema. De focus verschuift naar de realisatie van de indicatoren. Deze zal verder stijgen nu het aantal projecten dat afrondt toeneemt. Van

belang is daarom dat de projecten conform planning realiseren en de realisatie van de indicatoren goed worden vastgelegd. In de realisatie loopt de indicator 'aantal ondernemingen dat subsidie ontvangt' voorop.

Grafiek 1: voortgang indicatoren prioriteit Innovatiestimulering

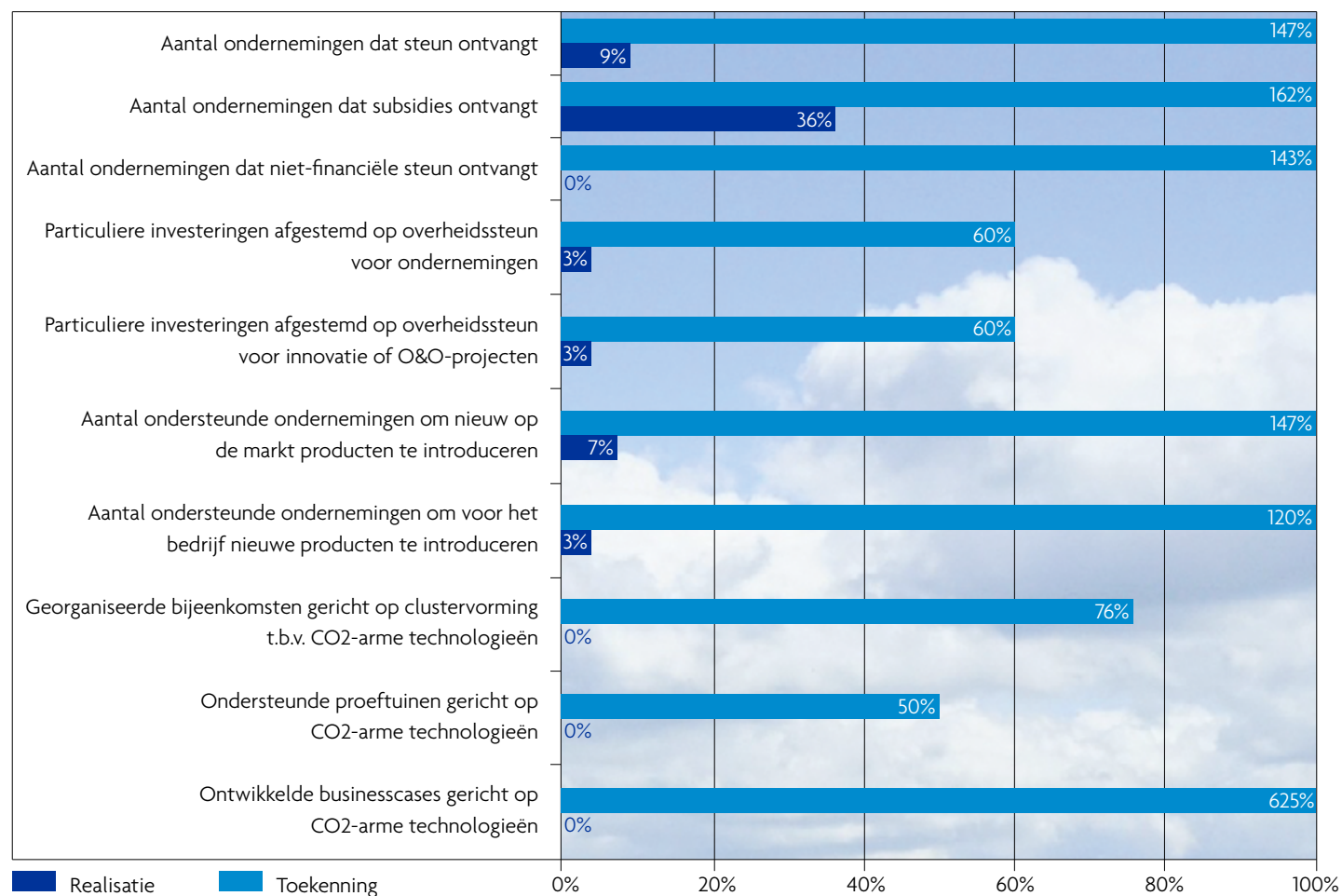
Ook voor de prioriteit Koolstofarme economie geldt dat diverse indicatoren op basis van hun toekenningen de streefwaarden van het programma al realiseren, maar wel in mindere mate dan bij Innovatiestimulering. Met name de financiële indicatoren (die de

particuliere investeringen meten) blijven achter. Daarnaast komt de realisatie langzamer op gang dan bij Innovatiestimulering. Om de gewenste streefwaarde binnen de prioriteit Koolstofarme economie te halen,

is een versnelling van de toekenningen en realisatie gewenst. Het verhogen van het subsidiepercentage bij de tweede openstelling van Grote R&D-samenwerkingsprojecten leidde tot significant meer aanvragen. In hoeverre dit leidt tot een

daadwerkelijk versnellingseffect, moet nog worden verwerkt in de cijfers. De voortgang van deze prioriteit wordt met extra aandacht gevolgd. Er wordt extra begeleiding en voorlichting georganiseerd, ook via extra inzet van Oost NV.

Grafiek 2: voortgang indicatoren prioriteit Koolstofarme economie

Om de gewenste streefwaarde binnen de prioriteit Koolstofarme economie te halen, is een versnelling van de toekenningen en realisatie gewenst. Het verhogen van het subsidiepercentage bij de tweede openstelling van Grote R&D-samenwerkingsprojecten leidde tot significant meer aanvragen. In hoeverre dit leidt tot een daadwerkelijk versnellingseffect, moet nog worden verwerkt in de cijfers.

Thea van Kemenade en Jac Wijkmans van COILED:

“De EFRO-subsidie heeft ons getriggerd om intensiever samen te werken”

Hoe kunnen bedrijven innovatieve producten ontwikkelen en daarbij gebruik maken van de kennis van universiteiten en onderzoeksinstituten? Dat is de essentie van de regeling Grote R&D-samenwerkingsprojecten. Een voorbeeld daarvan is het project COILED, waarbinnen kennisinstellingen, farmaceutische onderzoeksinstituten en (mkb-)bedrijven uit de regio Nijmegen-Oss hun krachten bundelen. Het doel is om uit te groeien tot een open innovatiecentrum dat wetenschappelijk onderzoek vertaalt in ‘halffabricaten’, die farmaceutische bedrijven vervolgens kunnen doorontwikkelen tot daadwerkelijke medicijnen. Een interview met twee initiatiefnemers: Thea van Kemenade van de Radboud Universiteit Nijmegen en Jac Wijkmans van Inntrest Consultancy uit Oss.

Wereldwijd houdt de farmaceutische industrie zich steeds minder bezig met de vroege fase van medicijnontwikkeling. Ze laat deze stap over aan onderzoekscentra, zoals het Vanderbilt Center in Nashville (USA). Dit toonaangevende centrum is de inspiratiebron voor het consortium achter het project COILED (Center for Open Innovation in LEad Discovery). Het bestaat uit de Radboud Universiteit, het Radboudumc, het Pivot Park Screening Center, Inntrest, BioAxis Research en Pansynt. Thea van Kemenade: “Alle partners komen uit het biologisch, chemisch of medisch onderzoek gericht op de farmaceutische industrie. Daarmee beschikken we over alle expertise die nodig

is om COILED tot een succes te maken.” Met EFRO-subsidie zet COILED een eerste stap. Deze subsidie, heeft de partners getriggerd om intensiever samen te werken, vindt Van Kemenade: “Als je samen een businessplan maakt en samen financiering aanvraagt, kun je een groter financieel risico dragen. Zo bereiken we een schaal die nodig is om farmaceutische bedrijven aan ons te kunnen binden.”

Trained immunity

Het project COILED heeft twee doelen. Het eerste is optimalisering van het proces voor de ontwikkeling van farmaceutische leads (waardevolle aanknopingspunten voor de ontwikkeling

“Begin juni trok COILED de aandacht van Brussel als voorbeeldproject voor het thema gezondheid. Inmiddels bereiden we samenwerking voor met diverse patiëntenverenigingen en collectebusfondsen.”

Jac Wijkmans
COILED

van medicijnen) en halffabricaten (kandidaat-medicijnen). Het tweede doel is de ontwikkeling van deze leads en halffabricaten. Farmaceutische bedrijven kunnen deze producten en informatie gebruiken voor de doorontwikkeling tot medicijnen.

Inhoudelijk haakt COILED aan op de ontdekking van ‘getrainde immuniteit’ waarvoor de Nijmeegse hoogleraar Experimentele interne geneeskunde Netea in 2016 de prestigieuze Spinozaprijs ontving, zegt Wijkmans. “De basisgedachte hierachter is dat ons primaire afweersysteem een geheugen heeft, dat ontstekingen kan herkennen en er adequaat op kan reageren. COILED wil deze ontdekking gebruiken voor de

Jac Wijkmans en Thea van Kemenade van COILED

ontwikkeling van kandidaat-medicijnen tegen onder meer bloedvergiftiging, aderverkalking, kanker, reuma en alzheimer.”

Samenwerking

Het duurde wat langer voordat het project COILED werd goedgekeurd, vertelt Van Kemenade. Dat had niets met de inhoud te maken maar met het feit dat de leden van het consortium uit Nijmegen en Oss komen en dus uit twee verschillende EFRO-regio's. “Veel mensen hebben hun nek uitgestoken voor dit project. We zijn er dan ook trots

op dat het gelukt is.” Hoewel COILED nog maar een half jaar geleden startte, heeft het project al aandacht getrokken. Wijkmans: “Eind mei 2017 mochten we ons nationaal presenteren op de regiobijeenkomsten van topsectoren. Begin juni trok COILED de aandacht van Brussel als voorbeeldproject voor het thema gezondheid. Inmiddels bereiden we samenwerking voor met diverse patiëntenverenigingen en collectebusfondsen. Onze ambitie is om vanaf 2018 te gaan samenwerken met verschillende grote farmaceutische bedrijven.”

Communicatie

In 2016 schonk OP Oost veel aandacht aan communicatie. De communicatie was zowel gericht op de verdere bekendheid van OP Oost als het informeren en voorlichten van (potentiële) aanvragers. OP Oost organiseerde twee grote informatiebijeenkomsten, één voor de individuele bedrijven en één voor subsidieadviesbureaus en intermediairs. Tijdens deze bijeenkomsten is een toelichting gegeven op het programma en de naderende openstellingen. Verder is vijf keer een startbijeenkomst georganiseerd om begunstigen te informeren over het vervolg na de toekenning van de beschikking. Tevens zijn individuele startgesprekken gehouden.

Met het verder verbeteren van het handboek en nadere instructies heeft het programma in 2016 gewerkt aan het vereenvoudigen van de subsidieverantwoording. Daarnaast is de communicatie tijdens het beoordelingsproces verbeterd. Zo krijgen aanvragers nu telefonische informatie over het resultaat van de bespreking van hun aanvraag in de deskundigencommissie. Bij afwijzingen ontvangen ze een nadere toelichting zodat ze beter in kunnen schatten of herindienen succesvol kan zijn. Oost NV kan desgewenst ondersteunen bij het verbeteren van de aanvraag.

Om het brede publiek te informeren over de inzet van Europa in de regio zijn

De tentoonstelling die Oost-Nederland organiseert in het kader van de afsluiting van het EFRO-GO-programma 2007-2013

Aandachtspunten

Terugkijkend is het tweede uitvoeringsjaar van OP Oost programma in 2016 succesvol geweest. Desalniettemin blijft het programma zich continu doorontwikkelen en zet in 2017 met name in op:

- Het verder versterken van communicatie. Naast de verbeteringen die in 2016 aan de website zijn doorgevoerd, is begin 2017 de nieuwe website in gebruik genomen. Deze website voldoet beter aan de gewenste presentatie van de informatie en de wettelijke regels voor toegankelijkheid.
- Het proces na indiening nog meer te verduidelijken. In 2017 wordt nagegaan hoe de Managementautoriteit de aanvragers nog beter kan informeren over de voortgang, bijvoorbeeld door in de compleetheidsbrieven al een overzicht van het verdere aanvraagproces op te nemen.
- Het verminderen van de administratieve lasten van de aanvragers. Er wordt onder andere bekeken of een 'sisa-achtige' (single information single audit) manier van werken mogelijk is, waardoor de aanvrager maar één keer informatie hoeft aan te leveren.

veelvuldig persberichten verzonden. Verder heeft OP Oost in 2016 samen met OP West de landelijke coördinatie op zich genomen van de Europa-om-de-Hoek-kijkdagen. Vergeleken met andere regio's of fondsen hebben in Oost-Nederlands veel projecten (30) meegedaan of aangegeven volgend jaar mee te willen doen.

OP Oost was op 10 en 11 november 2016 gastheer voor de landelijke EFRO-jaarvergadering en organiseerde ook het nevenprogramma. Dit vond plaats in het Akoesticum in Ede, één van de EFRO-projecten uit de periode 2007-2013, met als centraal thema 'Muziek in samenwerking'. Na afloop van de jaarvergadering is een bezoek gebracht aan het High Tech Systems Park in Hengelo. Ook was er een preview van de tentoonstelling die Oost-Nederland

organiseert in het kader van de afsluiting van het EFRO-GO-programma 2007-2013.

Ook in 2016 is de communicatie geëvalueerd via een gebruikersenquête. Daaruit bleek dat aanvragers de informatiebijeenkomsten en het directe contact met de programmamanagers als beste waardeerden. Verder bleek dat de bekendheid van OP Oost onder mkb'ers sterk is gestegen. Naast nieuwsbrieven en tweets, bleek de website een belangrijke informatiebron voor aanvragers. Hierbij gaven de gebruikers als aandachtspunt mee dat de site veel informatie bevat. Op basis van deze feedback is – vooruitlopend op de ingebruikname van een volledig nieuwe website in 2017 – de informatie op de website logischer geordend en op een gebruiksvriendelijkere manier beschikbaar gesteld.

Colofon

Publiekssamenvatting van de uitvoering van het Operationeel Programma Oost Nederland (OP Oost) 2014-2020. Verslagjaar 2016.

Meer informatie over het Operationeel Programma is te vinden op www.op-oost.eu
Nadere informatie over de projecten is te vinden op www.europaomdehoek.nl

Interviews en eindredactie: Annemie Gielen
Grafisch ontwerp: Kees de Bruijn, Ellecom
Fotografie: Jaap Zoet, Arnhem

Managementautoriteit Oost Nederland

Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Bezoekadres
Gebouw Prinsenhof A
Prinsenhof 3
6811 CE Arnhem

Europese Unie

Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

